

## Kaupunginjohtajan katsaus

### Talousarvioehdotus vuodelle 2022 – Käyttötalous on välttämätöntä saada tasapainoon.

Valtuustokausi on käynnistynyt ja valtuustokauden yksi keskeinen työ, strategian päivitys, on lähtenyt hyvin liikkeelle. Strategian päivityksen myötä päivitämme niin strategisia tavoitteitamme kuin huomioimme toimintaympäristön muutokset. Lähtökohtana on, että strategiamme on koko organisaatiollemme tavoitteineen hyvin tiedossa, jotta voimme ohjata henkilöstömme vahvan osaamisen ja rajalliset käytettävissä olevat resurssit niin vaikuttavasti kuin mahdollista kaupunkilaisten hyväksi ja kaupungin menestykseksi.

Lähtötilanne on kuitenkin erittäin poikkeuksellinen. Kemin kaupungin talous on ajautunut merkittävään epätasapainoon. Vuosina 2018 – 2019 käyttötalouden alijäämä kasvoi jo reiluun 10 miljoonaan euroon ja lainakanta nousi yli 100 miljoonan. Vuoden 2020 tilinpäätöksen tulosta paransi merkittävästi ”koronakorvaukset” sekä muut saadut kertaluonteiset tuloerät. Ilman niitä käyttötalouden negatiivinen kehitys olisi jatkunut.

Käyttötalouden tasapainotustarpeen lisäksi kaupungilla on huomattava investointipaine peruspalveluihin ja elinvoiman kehittämiseen liittyen. Vuoden 2021 aikana toteutuneet Metsä-Fibren biotuotetehtaan investointi kaupungille koituvine vastuineen sekä Stora Enson päätös Veitsiluodon tehtaan lakkauttamisesta, ovat tuoneet erittäin merkittävän lisäpaineen niin verotulojen kehityksen kuin käyttötalouteen vaikuttavien kustannuspaineiden osalta. Taloudellinen tilanne yhdistettynä alijäämaiseen käyttötalouteen ja hyvinvointialueeseen siirtymiseen sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen osalta, aiheuttaa myös tilanteeseen huomattavaa sopeutumistarvetta palvelujen tuottamisen ja niiden toimintatapojen osalta.

Yhtälö kokonaisuutena on lähes kestävämmällä tasolla ja edellyttää käyttötalouden tasapainottamista kaikin käytettävissä olevin keinoin. Nyt olemme tilanteessa, jossa käyttötalouden tasapainoon saattamiseksi on tehtävä merkittäviä rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia, jotta käyttötalous saadaan tasapainoon tai ylijäämäiseksi. Menojen ja tulojen tasapaino on saavutettava ja jokainen kivi on niin sanotusti käännettävä. Kokonaisuutena poikkeuksellisen vaikea yhtälö vaatii koko valtuustokauden kestäväää erittäin määrätietoista ja sitoutunutta sekä pitkäjänteistä kaupungin kokonaisuutta painottavaa päätöksentekoa, jotta tilanne saadaan haltuun tällä valtuustokaudella.

Muutostarpeet on jo tunnistettu ja valmistelevia toimenpiteitä on myös päätetty. Osana käyttötalouden tasapainottamiseen tähtäävää ”Kasvamme kokoisemmaksi”-prosessia organisaatiouudistus etenee, jossa prosessiorganisaatioon siirtymisellä varaudumme paitsi uuteen kuntaorganisaatioon hyvinvointialueuudistuksen jälkeen, mutta myös mahdollistamme paremmin

palvelurakenteiden ja palvelutoiminnan sekä tuottamistapojen arvioinnin ja toteutuksen. Kaupungin koko organisaationa tulee myös arvioida ja saattaa saman prosessin yhteydessä sen kokoiseksi, minkä kaupungin tulopohja mahdollistaa, jotta pääsemme kestäväälle tasolle.

Edellä mainitusta johtuen, vuoden 2022 talousarvioesitys on alijäämäinen, mutta kertyneet alijäämät on esitetty katettavaksi taloussuunnitelmavuosina vuoteen 2025 mennessä. Vuoden 2022 vuosikate on 2,3 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos on 2,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen menot ovat 178,0 miljoonaa euroa, joka on noin 0,9 % pienempi kuin vuoden 2021 tilinpäätösarvio. Lautakuntien talousarvioehdotukset on pääosin huomioitu sellaisinaan. Vuoden 2022 tuloveroprosentti esitetään säilyvän entisenä, 21,75. Valtionosuudet kasvavat vuoteen 2021 verrattuna n. 2,1 miljoonaa euroa.

Suunnittelukaudella kaupungin investointitaso on bruttona noin 45 miljoonaa euroa. Suurimmat yksittäiset investoinnit ovat Sahasaarenkadun liikennejärjestelyt ja kulttuuritilan rakentaminen. Sauvosaaren liikuntahalli on päätetty rahoittaa leasingrahoituksella. Suunnittelukaudelle ajoittuvat myös uimahallin peruskorjaus 11,2 miljoonaa euroa ja koulu- ja päiväkotiverkon vaatimat investoinnit. Lainakanta nousee suunnittelukaudella runsaalla 5 miljoonalla eurolla, noin 128 miljoonaan euroon. Kaupunkikonsernissa on lisäksi suuria lainanottopaineita investointien vuoksi (mm. Ajoksen Sataman kehittäminen, Kemin Energian jätevedenpuhdistamo).

Talousarvioesitys pitää sisällään myös esityksen, että kaupungin viranhaltijaorganisaatio ja valmistelevat toimielimet valmistelevat muutetun talousarvioesityksen maaliskuun loppuun 2022 mennessä, jossa taloussuunnitelmavuosille ajoittuvat konkreettiset toimet ja rakenteelliset muutokset esitetään, jotta taloussuunnitelma vuoteen 2025 toteutuu ja tavoite kaupungin talouden tasapainottamiseksi kokonaisuutena myös saavutetaan. Nyt on aika selättää haasteemme ja määrätietoisesti kasvaa kokoiseksemme yhdessä osaavan henkilöstömme kanssa ja kehittää elinvoimaamme ja kaupunkilaisten sujuvaa arkea entistäkin paremmaksi, jotta olemme jatkossakin Kemi, enemmän kuin kaupunki.

Kemissä 3.11.2021

Matti Ruotsalainen  
Kaupunginjohtaja